

Рэха вайны

І СЛЁЗЫ, І РАДАСЦЬ

Унучка камандзіра Чырвонай Арміі, сям'ю якога ратавалі вяскоўцы пад Брэстам, прыехала з Ніжняга Ноўгарада, каб пакланіцца магілам ратавальнікаў, сустрэцца з іх аднавяскоўцамі

Марына доўга чакала гэтай сустрэчы, рыхтавалася, наладзіла перапіску з кіраўнікамі мясцовай улады, па крупінках збірала сведчанні і факты. Збіралася прыехаць летась, нават білет на самалёт узяла, але пандэмія памянля ўсе планы. Ды сёлета вырашыла цвёрда: паедзе. Прымеркавала водпуск да чэрвеньскіх памятных дзён, каб пабываць заадно ў Брэсце. З Марынай мы таксама пазнаёміліся па перапісцы. І вось едзем разам у Мачулішча да людзей і магіл...

ПЕКЛА ПЕРШЫХ ДЗЁН ВАЙНЫ

Марына Гуранда — унучка лейтэнанта Чырвонай Арміі Рыгора Папова, які з 1940 года служыў на адной з застаў прыкладна за сорок кіламетраў ад Брэста. 22 чэрвеня 1941-га, калі тэрыторыю пачалі бамбіць, пацяўся гэты пякельны вэрхал, Папоў тэрмінова адбыў у часць. Болей мужа і бацьку яны не ўбачылі. А яго маладая жонка Праскоўя і чацвёра дзяцей — два хлопчыкі і малодшыя дзяўчынкі-двайняты — засталіся. Потым ужо праз многа гадоў бабуля ёй расказвала, што малодшыя дзеці перанеслі жах першага дня лягчэй, бо мала што разумелі. А ў старэйшага, 10-гадовага Сашы, ад страху здарылася нешта, падобнае на нервовы прыпадак. Хлопчык упаў на падлогу, стаў біцца ў істэрыцы. Яго доўга не маглі падняць. Наступствы адчуваліся ўсё далейшае жыццё, Аляксандр меў слабае здароўе і вельмі рана памёр. Можна сказаць, што гэта яшчэ адна ахвяра вайны, нідзе не ўлічаная.

Што перажыла гэтая жанчына з дзецьмі на руках, цяжка нават уявіць. Але ўсё сваё далейшае жыццё памятала добрых людзей з беларускай вёскі, якія на некалькі гадоў сталі ёй самымі блізкімі. Сям'ю Паповых, як і многія сем'і вайскоўцаў, тады забралі ў лагер для прымусовых перасяленцаў у Чарнаўчыцах Брэсцкага раёна. Жыццё ў гэтым гета было жудасным, харчоў фактычна не было. Дзеці хадзілі па ваколіцы і жабравалі.

Большасць насельнікаў гета складалі яўрэі, былі і камандзірскія сем'і любых нацыянальнасцяў. І Паповы, несумненна, падзялілі б лёс іншых вязняў гета, каб не Клім Абрамук і яго сям'я. Ён скарыстаўся тым, што праз некаторы час жыхарам дазволілі браць людзей з лагера на работу. Адразу паехаў у Чарнаўчыцы за сваімі былымі кватарантамі, да вайны яны здымалі пакой у яго хаце. Так Праскоўя і дзеці зноў вярнуліся ў Мачулішча. Але, паводле правілаў, іх зноў трэба было вяртаць у лагер. І немцы некалькі разоў забіралі жанчыну з дзецьмі ў гета. Клім са сваім бацькам зноў прыеджаў у Чарнаўчыцы і нейкім чынам зноў вызваляў сям'ю, улагоджваў паліцаў салам

Праскоўя і Рыгор Паповы.

або самагонкай. Потым кіраўніцтва лагера ды і ахоўнікі мяняліся, і пра Паповых, відаць, забыліся. Усю вайну Праскоўя Папова пражыла з дзецьмі ў Мачулішчы. Жыла некаторы час і пасля, бо не магла нічога даведацца пра мужа, пра іншых сваякоў, што заставаліся ў Расіі.

БЕЛАРУСКІ ДЗЕД КЛІМ

У вёсцы яе называлі лейтэнанткай, паважалі за працавітасць. Каб пракарміць дзяцей, хадзіла па хатах, наймалася да гаспадароў у суседніх вёсках: жыта жала, бульбу капала, агарод палола, ніякай работы не цуралася. Нездзе ў 1949 годзе ўсё ж прыняла рашэнне вяртацца ў родныя мясціны і выехала ў Ніжні Ноўгарад, тады Горкі. Пра мужа, які лічыўся прапаўшым без вестак, яна атрымае праз многа гадоў дакумент аб тым, што Папоў Рыгор Іванавіч загінуў 31 жніўня 1943 года у Ярцаўскім раёне Смаленскай вобласці. Але інфармацыя акажацца не зусім дакладнай, унучка Марына высветліць тое ўжо ў XXI стагоддзі, ды пра гэта крыху пазней.

Праскоўя ж будзе перапісвацца з Клімам Абрамуком усё жыццё, лічыць яго сям'ю выратавальнікамі свайго роду, у гэтым ключы выхавае сваіх дзяцей і ўнукаў. Пры жыцці яны яшчэ некалькі разоў сустракаліся. У Мачулішча прыезджала пазней і дачка Праскоўі Святлана са сваёй сям'ёй, яе тут прывячалі дочки Кліма — Надзя і Ніна. А потым старэйшыя сышлі з жыцця, пісьмы перасталі прыходзіць, сувязі парушыліся. І вось Марына, дачка Святланы і ўнучка Праскоўі, вырасла аднавіць сувязі і памяць, наведзе гэтае мясціны, пакланіцца магілам. Зрабіла гэта найперш для сваіх дзяцей і ўнукаў. Яе ўнучкі, юныя масквічкі, таксама ведаюць, што ў далёкай і незнаёмай ім Беларусі жыў

дзед Клім, чалавек з вялікім сэрцам, які ў вайну ратаваў сям'ю іх прабабулі.

БЕЛЫ ГОЛУБ НА ДАРОЗЕ

Чаму засталіся толькі магілы? Рэч у тым, што ў Кліма Абрамука прамых спадчыннікаў не засталася. Надзея і Ніна, нявесты пасляваенных гадоў, замуж не павыходзілі, дзяцей не мелі. Ніна Клімаўна жыла ў доме, які пабудавалі на месцы былога бацькоўскага. Напрыканцы жыцця яна перапісала дом на знаёмых людзей, што падтрымлівалі яе ў старасці. Яны і даглядалі магілы. Дом, праўда, ужо некалькі гадоў таму прадалі іншым людзям.

А калі мы пад'язджалі да вёскі, кіламетраў за восем да яе, на пустую ў гэты час дня шашу раптам апусціўся белы дзікі голуб. Яны нашмат большыя за гарадскіх галубоў. Птушка з'явілася нечакана, невядома адкуль,

на імгненне апусцілася на дарогу, а потым узяцела перад самым лабавым шклом машыны і знікла... Гэта было так нечакана і так шчымліва, што ў мяне не адразу рот адкрыўся, каб загаварыць. «Нехта з іх нас сустракае, Клім або адна з дачок яго», — справіўшыся з камяком у горле, вымавіла нарэшце Марына.

Потым на могілках яна крапала іх сціплым абеліскі, гаварыла, што раскажа маме і бабулі на іх магілах, як была тут, як яшчэ раз дзякавала за выратаванне, як стаяла на месцы іх былой хаты. Мы са Сняжанай Хомкай, кіраўніком справам Агародніцкага сельскага Савета, з цяжкасцю стрымлівалі слёзы.

Слёзы былі і потым, калі заехалі ў Зарэчча да Уладзіміра і Веры Казыраў. Аказалася, што Уладзімір Якаўлевіч памятае дочак лейтэнанткі Праскоўі — двойнятак Тамару і Свету Паповых, бо хадзіў з імі ў адзін клас.

А калі даведаўся, што перад ім дачка адной з былых яго аднакласніц, 85-гадовы чалавек слёз не стрымліваў. «Хай будзе праклятая тая вайна», — прамаўляў дзядуля, і плечы яго трэсліся. Крыху супакоіўшыся, ён раскажаў, што ў памяці засталіся сціплыя дзяўчынкі, добрыя і старанныя, беднавата апранутыя: «Мы ведалі, што гэта дочки савецкага афіцэра, які загінуў у першыя дні вайны. Перад вайной у нашай памежнай зоне часці стаялі, у вёсках афіцэры з сем'ямі жылі».

ДЛЯ НАШЧАДКАЎ — ЦЯПЕРАШНІХ І БУДУЧЫХ

Афіцэр Карчагін змог сям'ю ўратаваць, а Папоў не паспеў. І яго сям'ю ратавалі іншыя, чужыя людзі. Увесь час гэтай асаблівай сустрэчы не пакідала думка пра тое, што, можа, гэта і ёсць прадвызначэнне гэтых людзей: калі не выпаў лёс прадоўжыць свой род, яны дапамаглі захаваць жыццё іншаму роду, які працягваецца. Удава афіцэра-франтавіка ўзняла на ногі чацвярых дзяцей, усе выраслі, атрымалі адукацыю, сталі прыстойнымі людзьмі. Святлана Таланава (Папова), дачка Рыгора і Праскоўі, шмат гадоў працавала кавалём-штампоўшчыкам на Горкаўскім аўтазаводзе, узнагароджана ордэнам Леніна, ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга, медалямі. Яе сям'я жыла разам з маці, таму ў іх збіраліся на святы ўсе астатнія. І Праскоўя абавязкова згадвала Кліма Абрамука. За сталом спявалі беларускія песні. Марына ўспомніла любімую бабуліну: «Каля грэблі шумяць вербы». Цяпер У Расіі жывуць унукі, чацвёра праўнукаў і трое прапраўнукаў Рыгора і Праскоўі. Род працягваецца.

Марына ГУРАНДА (у цэнтры) з Уладзімірам і Верай КАЗЫРАМІ.

Марына Гуранда, інжынер-механік, працуе на адным з заводаў. Яна ж займаецца сямейным летапісам. Некалькі гадоў пісала запыты ў розныя архівы, высветліла, што акрамя яе дзеда быў яшчэ адзін лейтэнант Папоў Рыгор Іванавіч. У іх толькі імя па бацьку жонак адрознівалася. Магчыма, ім прыслалі звесткі пра таго Папова. А дзед, паводле меркавання Марыны, хутчэй за ўсё загінуў у тым пекле першых дзён вайны. Яна сабрала шмат дакументаў, звестак, нават вырабіла невялікі буклет, прысвечаны бабулі з дзедам і іх беларускім выратавальнікам. Гаворыць, што робіць гэта ў іх памяць, у памяць сваёй мамы дзеля сваіх нашчадкаў, цяперашніх і будучых, каб помнілі.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

ОЗЕРСКИЙ СЕЛЬСКИЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ УЗДЕНСКОГО РАЙОНА МИНСКОЙ ОБЛАСТИ сообщает о проведении 4 августа 2021 года по адресу: агрогородок Озеро, улица Дзержинская, 276 в 10.00 открытого аукциона по продаже земельных участков в частную собственность граждан для строительства и обслуживания многоквартирных жилых домов

ЛОТ, №	Адрес земельного участка, кадастровый номер	Площадь, га	Инженерная и транспортная инфраструктура	Начальная цена, бел. руб.	Расходы по подготовке землеустроительной документации, руб.	Сумма задатка, бел. руб.
Аукцион по продаже земельных участков гражданам в частную собственность для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома						
1	Минская область, Узденский район, деревня Нитиевские, улица Солнечная, участок № 2А, кадастровый номер 625682508101000067	0,15	Возможность подключения к электроснабжению, газоснабжению. Подъезд с грунтовой дороги	17 000,00	1 515,06 + публикация в газете	1 700,00
2	Минская область, Узденский район, деревня Мякоты, улица Центральная, участок № 45А, кадастровый номер 625682507601000106	0,15	Возможность подключения к электроснабжению, газоснабжению. Подъезд с асфальтированной дороги	25 000,00	Публикация в газете	2 500,00
3	Минская область, Узденский район, деревня Жмаки, улица Луговая, участок № 11, кадастровый номер 625682504601000104	0,15	Возможность подключения к электроснабжению, газоснабжению. Подъезд с грунтовой дороги	22 000,00	1942,04 + публикация в газете	2 200,00
4	Минская область, Узденский район, агрогородок Озеро, улица Приозерная, участок № 14, кадастровый номер 625682508601000960	0,15	Возможность подключения к электроснабжению, газоснабжению, водоснабжению. Подъезд с асфальтированной дороги	26 000,00	1525,49 + публикация в газете	2 600,00

Задаток (10 % от начальной цены) перечисляется путем безналичных расчетов платежным поручением (квитанцией) на расчетный счет № BY97AKBB36410625001436000000 в ЦБУ № 625 ОАО «АСБ Беларусбанк» г. Узда, БИК АКBBVY2X, УНП 600110154, код платежа 4901. Получатель — Озерский сельский исполнительный комитет.

Граждане, желающие участвовать в аукционе в отношении нескольких земельных участков, вносят задатки в размере, установленном для каждого из этих земельных участков.

Заявление на участие в аукционе с необходимыми документами принимаются по рабочим дням с 8.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 по адресу: Минская область, Узденский район, аг. Озеро, ул. Дзержинская, 276. Последний день приема заявлений — **30 июля 2021 года до 17.00**. Заключительная регистрация — с 9.30 до 9.45 в день проведения аукциона.

Участники аукциона должны предоставить следующие документы: 1) заявление на участие в аукционе с указанием кадастровых номеров и адресов земельных участков; 2) заверенную банком копию платежного поручения о внесении задатка;

3) копию документа, содержащего его идентификационные сведения (ксерокопию паспорта); 4) представителя гражданина — нотариально заверенную доверенность. При подаче документов на участие в аукционе граждане, представители граждан представляют документ, удостоверяющий личность. Аукцион состоится по каждому лоту при наличии не менее двух участников. Оплата победителем предмета аукциона производится разовым платежом путем безналичных расчетов. Победителю за предмет аукциона необходимо возмещение фактических расходов по организации и проведению аукционов и подготовке документации для его проведения. Участники аукциона предварительно могут ознакомиться с земельными участками, которые предлагаются для продажи на аукционе, путем выезда к месту нахождения этих участков. Более подробную информацию об аукционах, условиях участия можно получить по телефонам: (801718) 65 3 82, 49-3-47, +375-29-5-65-91-60.

РУП «ИНСТИТУТ НЕДВИЖИМОСТИ И ОЦЕНКИ» извещает о проведении открытого аукциона по продаже имущества УСП «СПМК-33» ОАО «Пинсксовхозстрой»

Лот № 1: кассы пересчета с инв. № 600/С-56808, 723 кв. м, адрес: Минская обл., Минский р-н, г. п. Мачулищи, ул. Солнечная. Земельный участок площадью 0,9534 га с кадастровым номером 623655500001000739. Право постоянного пользования. Начальная цена с НДС — 525 849,26 бел. руб. Задаток — 52 584,93 бел. руб. Шаг аукциона — 5 %.

Лот № 2: здание караульного помещения с инв. № 600/С-56811, 168 кв. м, адрес: Минская обл., Минский р-н, г. п. Мачулищи, ул. Солнечная, 3. Земельный участок площадью 0,1337 га с кадастровым номером 623655500001000740. Право постоянного пользования. Начальная цена с НДС — 302 583,23 бел. руб. Задаток — 30 258,32 бел. руб. Шаг аукциона — 5 %.

Переход права на земельные участки осуществляется в соответствии с действующим законодательством Республики Беларусь.

Аукцион состоится 03.08.2021 в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, 3-й этаж, каб. 4.

Порядок оформления участия в аукционе, условия аукциона и полный текст извещения содержится на сайте Организатора аукциона ino.by.

Задаток перечисляется на р/с BY85BAPB30127802900 100000000 в ОАО «Белагропромбанк», г. Минск, БИС банка BAPBBY2X. Получатель — РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182.

Окончание приема заявлений и задатков — 30.07.2021 в 11.00.

Организатор аукциона: 220030, г. Минск, ул. Комсомольская, 11, пом. 9, 8 (017) 324-70-57, 8 (029) 356-90-03, 8 (029) 550-09-52 • www.ino.by • e-mail: torgi@ino.by